

Antik Ysraýylda söweş gurallary

Category: Kitapcy, Taryhy makalalar

написано kitapcy | 26 января, 2025

Antik Ysraýylda söweş gurallary ANTIK YSRAÝYLDA SÖWEŞ GURALLARY

• Alternatiw ýaraglar

Has gowy zat bolmanda beýleki birnäçe närise ýarag deregine ulanylýardy. Şamgaryň 600 palestinalyny öküzi saýgylaýan çybyk bilen urup öldürendigi aýdylýar (Häkimler 3:31).

Palestinalylar depäniň üstünde görnen badyna, belki-de, öküzleri bilen ýer sürüp ýördiler. Öküzi ýer sürdürmek üçin uýy ýiti, käte metal uçly 2-3 metrlik (8-10 fit) daýhan çybygy bolupdyr.

Çybygyň beýleki uýy azala ýelmeşen kesekleri çykarmak üçin gazyjy bilen şekillendirilipdir. Şamgaryň gahrymançylykly ukyp-başarnygy, pes ýaraglar bilen ýeňiş gazanmagy «Sudýalar» kitabyndaky aýdylanlara gabat gelýär.

«Sudýalaryň» 4-5-nji bölümlerinde Siseranyň öldürilmekden ýada ele düşmekden gaça durmak üçin jeň meýdanyndan nähili gaçandygyny görýäris. «Žaeliň çadyryna geldi we howpsuzlygy

teklip edýän ýalydy. Emma ýadawlykdan ýaňa uklanda, bir çekiş bilen çadyrynyň gazygyny aldy we gazygy ybadathanasyndan geçirdi. (Häkimler 4:21, 5:26). Onuň ulanan çekiji megerem daşdan ýasalan we gazyk tagtadan bolmaly.

• **Gideonyň duýdansyz hüjümi**

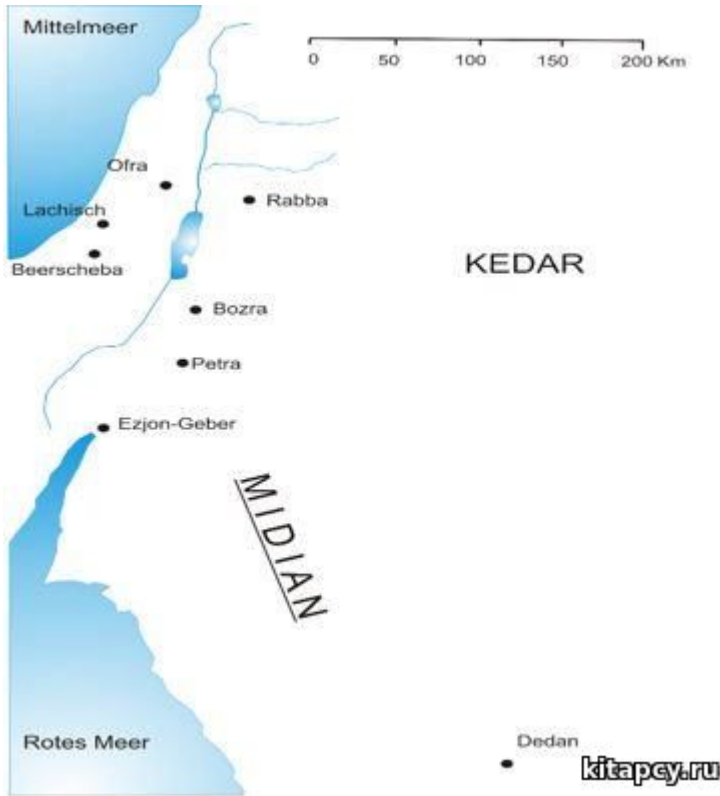
Gideon midýanlylar bilen uruşmaga borçly bolup galdy (Häkimler 7).

Aýallary, çagalary, sygyrlary, düýeleri, çadyrlary bolan uly lagerleri bolupdyr, bulam duýdansyz hüjüm bilen aňsatja howsala düşýändikleriniň iň uly gowşaklyklardygyny aňladýardy. Gideonyň ulanmagy makul bilen strategiýasy-da şudy, bulam nämüçin şular ýaly 300 adamlyk kiçi güýç ulanandygyny düşündirýär.

Güýç näçe kiçi bolsa, duýdansyz edilýän hüjümlerde anyklanma howpy şonça az bolupdyr. Gideon birliklerini üç topara bölüpdir we midýanly lageriň üç tarapynyň hersine bir topary ýerleşdirdi.

Iň problemaly gündogar ýakany açyk goýdy, şeýdibem ölmän

galanlar gaçsa, kyn döwri başdan geçirmelidi.

Gideon midýanlylaryň hemmesi uklaýança garaşdy, garaňkylyga we gijeki şertlere öwrenişmedik täze nobatçylar gelýänçä garaşdy. Garaşylmadyk hüjümde koordinasiýa hökmany gerek bolansoň, hiç kimiň ýalňyş hereket etmezligini gazanmak üçin hüjüme başlamagy özi komanda bermelidi. Onuň yşaratyndan soň hemmeler golçasyny döwdi, surnaýyny çaldy we gygyrdy.

Goh midýanlylary howsala düşürdi, olar çadyrlaryndan çykyp daşaryk seredilende çadyrlary ýakmak üçin aňsatja ulanylýan we howsalany artdyryýan otly kesewileri gördüler.

Uly duşman güýji tarapyndan gabalandyryn öýdüp gorkan midýanlylar aljyraňňylyk bilen biri-birlerini gylyçlap gaçmaga başladylar. Duýdansyz hüjüm maksadyna ýetipdi. Gideon söweşi aňsatlyk bilen gazandy.

Bir aýal Abimelege garşy öwrenişilmedik ýene bir ýarag ulanypdyr (Häkimler 9:50-54). Ol Thebeze hüjüm edende adamlaryň barsy şäheriň diňine gaçdylar.

Diňde howpsuz ýerde duran aýal Abimelek girelgä golaýlaşýança garaşdy, soňra ýokardan degirmen daşyny zyňyp, kellesinden agyr ýaralady.

Degirmen daşynyň ortaça 5-8 sm (2-3 inç) galyňlykda we 50 sm (18 inç) ululykda bolupdyr.

- **Samsonyň ýaraglary**

Samson ortadoks ýaraglary ulanmady. Arlap duran ýolbars bilen Pete-pet gelende-de onuň ýanynda ýaragy bolmandyr. Ol ýalaňaç ellerini we gara güýjüni ulanyp, ýolbarsy hamana ýuwaja geçiden enaýy görmän bölek-bölek etdi (Häkimler 14:6).

Başga bir wakada palestinalylaryň eline berilendigi üçin ýaragy ýokdy. Ol bir eşiğiň täze çekge süňküni aldy (täze süňk köne, guran çekge süňkünden has agyr we öl bolmaly) we şoň bilen müň palestinalyny öldürdi we ony bir kulüp ýaly ulandy (Häkimler 15:15).

Başga bir sebäp bilen Samson Palestinada bir jelebi görmek üçin Gazä gelipdir. Gijäniň garaňkysy bolandygy üçin palestinalylar şäheriň gapysyny onuň ýüzüne ýapypdyrlar (şäheriň daşyna aýlanan galyň diwary we diňe bir çykalgasy bar eken).

Gahryman aýrylmaga gidende gapynyň ýapykdygyny görüpdir. Ol arman-ýadaman gapyny we direglerini özüne çekdi we şäherden gutuldy (Häkimler 16: 1-3).

Şäher gala diwarlary bilen buýsanmakçyka, onuň bu hereketi ýaşayşylary üçin ullakan masgaraçylyk bolupdy we bu ýeri wagtlaýynça goragsyz galdyrypdy.

Ahyry Samson ömrüniň soňunda el-aýaklaryny palestin ybadathanasynyň sütünlerini agdarmak üçin ulandy we şeýdip özi bilen bile üç müň palestinalyny öldürdi.

Umut ATASEWEN,
gadymydünýä taryhçysy.

Şenbe, 28.01.2023 ý. Taryhy makalalar